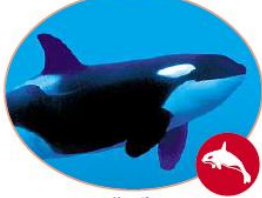

Španělsko

Kosatky

U jižního pobřeží Španělska je možné vidět několik druhů kytovců, například kosatku dravou. Tento kytovec, respektive většinou skupina o zhruba 30 kusech, pravidelně navštěvuje Gibraltár. Kosatku pozná každý podle černého těla a bílých skvrn za očima. Je to velký dravec, ale útoky na člověka jsou ojedinělé. Je přísně chráněna.

Delfín

Delfín obecný měří zhruba 2 metry a je to velmi společenský tvor. Žije ve skupinách. Silná ocasní ploutev mu umožňuje skákat nad hladinu i poskakovat ve vzpřímeném postojí. Často doprovází lodě a předvádí se před turisty. Dokáže prý zachraňovat topiči se lidí. Je chráněný.

Kulohlavec černý

Měsí kytovec, který však může měřit až 6 metrů a vážit 4 tuny. Pozná se podle výrazné „koule“ na hlavě. Žije ve skupinách až o stovkách jedinců. Umí se výt omě potápět, dokonce až do několika set metrů.

Velryby, delfíni, karety, tuleni

Zajímaví obyvatelé Středomoří

Francie – Korsika

Kanic vroubený

Je to takový našťavný samotář, který si pomalu pluje Středomořním mořem. Má tělo s markantně velkou pusou. Nyní už je to ohrožený druh, neboť jeho maso je považováno za rybí pochoutku. Dorůstá až 1 metru a vážit může i 40 kg. A když má štěstí, dožívá se 50 let.

Listorožec velký

Je to humr, který má výborné maso, proto už je docela vzácný. Nicméně ve vodách kolem Itálie se ještě vyskytuje. Přes den se snaží v moři maskovat, a když ho nenášel jeho největší nepřítel – ryba *Ballistes capriccus*. Ven vyrazí až večer, když hledá měkkýše. Je to společenský tvor, ukryt olývá několik jedinců.

Itálie – Sardinie

Mořský koník

Vzácný druh, můžete ho vidět v hloubce 5 až 15 metrů, jak stojí u dna bez pohybu a chápavým ocasem se drží za řasu či rostlinu. Na povrchu těla má kožní kostru a zhruba 50 kostěných destiček. Na hřbetě a hlavě jsou tmavé výrůstky, oči se mohou pohybovat nezávisle na sobě. Na konci ryčky jsou drobná ústa. Je zelený nebo hnědý.

Chobotnice obecná

Má tři srdce a žádnou kostru. Můžete ji najít v úzkých otvorech skal i pod hladinou moře. Dokáže se protáhnout i mližaturní dírou, a tak se schovat zvláště před murenami. Když je chobotnice oparadu v úzkých, vypustí hustý černý inkoust a tím se dokáže útočníkovi ztratit. Může měřit až 3 metry a vážit 25 kilo.

Saitýn obecný nebo barakuda

Je to dlouhá, hutná střílná ryba. Dravec, který při lovení ryby, a hlavonožců využívá své rychlosti a momentu překvapení. Barakudy mají velice dotvře vyvinutý zrak a loví i v kalných vodách.

Kreveta prosvitavá

Eudete mít štěstí, když ji potkáte. Nejčastěji je vidět v odlivových jezírkách. Je téměř průhledná, takže dokonale splyývá s okolím. Zajímavé je, že když k ní opatrně natáhnete ruku, tak vám ji jemně očistí.

Máčka skvrnitá

Malý druh žraloka, který dorůstá maximálně délky jednoho metru a pro člověka není nebezpečný. Živí se drobnými živočichy, které loví v noci u mořského dna. Má chutné maso, ale jedovatá játra, která se musí před přípravou ryby odstranit.

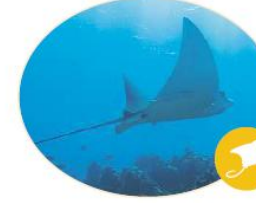
Hvězdička vzácná

Známa hvězdička s pěti pravidelnými oklými rameny, má-li jich více. Je to unikátní kousek. Žije na zastíněných místech dna, olvykne na pevném nebo rásami porostlém podkladě, a loví drobnější lezobratlé živočichy. Ačkoli dostala jméno vzácná, je to ve Středomoří jeden z nejběžnějších druhů hvězdic. Lidé ji často zakalují a pak sušenou prodávají jako suveníry.

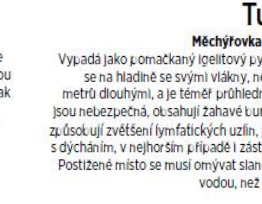
Mečoun obecný

Doslova se protlouká mořem. Loví totiž tak, že vpluje do hejna ryb, třeba sledů nebo sardinek, a svou dlouhou celisti začne tlouci kolem sebe. Mrtvé a raněné ryby pak spoloká. Měří i 4,5 metru a vážit může přes 600 kg.

Siba deskozubá

Pro turisty velmi atraktivní rejnok, který může být velký až 1,7 metru. Ladne pluje pod hladinou a hledá potravu – měkkýše, koryse, malé ryby. Je hnědý, břicho má bílé. Jeho maso je velice drahé.

Měchyřovka portugalská

Vypadá jako pomačkaný igelitový pytlík. Vznáší se na hladině se svými vlákny, někdy až 10 metrů dlouhými, a je téměř průhledná. Vlákna jsou nebezpečná, ok sahují zahavě tuňky, které způsobují zvržení lymfatických uzlin, poruchy srdečního dýchání, v nejhorším případě i zástavu srdce. Postižené místo se musí omývat slanou mořskou vodou, než přijede lékař.

Tloušťovka bermudská

Ryba z korálových útesů, která – jak se vody otepľují – se stále častěji objevuje i ve Středomořním moři u tureckého a alžírského pobřeží. Říká se jí „kormidlo“, protože občas doprovází lodě a čeká na vyhozené odpadky. Má bronzovou larvu a měří něco přes 70 cm.

Vorenka křehká

Modrý měkkýš, jenž se vznáší na hladině. Pluje na svém voru, který si vytváří ze slizu. Měří jen 3 cm a před svými nepříteli se chrání maskováním – modrá ulva splývá s barvou moře. Každé jí špatně vidí ptáci i ryby. Pokud vlna měkkýše vyplaví na pláž, rychle vyschne.

Ropušnice Scorpaena strofa

Nečapná ryba, jež splývá s okolím. Měří do 40 cm. Při soumraku a ráno se přesouvá ke břehům na písčité dno pláží. Člověk se o ni může ošklivě poranit, pokud na ni slápně. Jedovaté trny má v hřbetní ploutvi, na hlavě a částečně na rsních ploutvích. Postižené místo se musí dát na pár desítek minut do horké vody. Eolest trvá i několik týdnů. Ropušnice lývá často na jidehinn listku, ale musí se umět správně připravit.

Připravila Kateřina Hovorková,
ve spolupráci s bioložkou Martinou Balzarovou

Vyjedte si na lodi nebo se ponořte se šnorchlem a můžete je potkat. Chcete-li zvýšit své šance, nastudujte si z mapy, kde se jednotlivé druhy živočichů **vyskytují nejčastěji**.

Řecko

Kareta obecná – Chráněná želva má na písčiny řeckých plážích (hlavně na ostrově Zakynthos) své hnízdiště. Samice nakladou do písku kolem stovky vajíček, která se zhruba za dva měsíce vyvíjejí. Dosahuje délky až 1 metru a je hnědá nebo hnědočervená. Odhaduje se, že ve Středomoří žije kolem pěti tisíc karet obecných, přičemž přes dva tisíce jedinců se ročně uloví, ačkoliv je to druh chráněný.

Vorvaň – Největší zvíře na světě je možné vidět i u řeckých břehů. Vorvaň je výjimečný svou velkou hlavou, zvláště pak samci. Ta tvoří zpravidla třetinu délky jejich těla, což může být i sedm osm metrů. Jedno z odborných druhových jmen *macrocephalus* je odvozeno z řeckého výrazu „velká hlava“. Navíc mají tato zvířata největší mozek ze všech tvorů žijících na této planetě – může vážit až 9 kilo. Vorvaň jsou chráněni, stejně jako všichni ostatní kytovci.

Egejské moře, Turecko

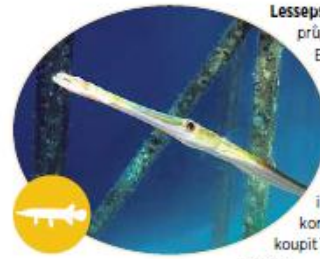

Tuleň středomořský – Jeden z nejhroznějších savců na světě. Dříve byl rozšířen po celém Středomoří a Černém moři, dnes je jen pár kolonií v Jónském a Egejském moři a u jižního pobřeží Turecka. Aktuálně je tu asi 400 až 500 jedinců. Tuleň jsou výborní plavci a mohou být velmi dlouho pod vodou. Část svého života však tráví na pevnině, bydlí v jeskyních a na odlehklých a těžko přístupných plážích. Žijí osaměle nebo v malých skupinách a živí se rybami.

Ploskozubci (Scaridae) – Říká se jim papouščí ryby. Jejich zubý totiž srůstají do zvláštního útvaru připomínajícího papouščí zobák. Silné čelisti a zuby vypadají jako ostré štípačky a pomáhají jim při získávání potravy – řas ze skal. Mají něco kolem půl metru a ve Středomoří patří k vzácnějším rybám.

Egypt

Lessepské migranty – Suezským průplavem se k severnímu pobřeží Egypta dostaly invazní druhy rostlin a živočichů z Rudého moře. Jedním z nich je například **lulanka Commersonova** – ryba, která vypadá jako dlouhá mořská řasa, může měřit i 150 cm. Živí se malými rybami, koryši a chobotnicemi. Můžete ji koupit i na trhu – buď čerstvou, nebo uzenou.

U egyptského pobřeží uvidíte rozsáhlé louky mořské rostliny **Posidonia oceanica**, nad nimiž se občas vznášejí i **karety obrovské**. Tato želva může měřit až 1,5 metru a vážit 180 kg, dožívá se i 50 let. Lidé ji přes zákaz loví pro krunýč a maso, a tak jí hrozí vyhynutí.